

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20221214- 356)

Betreffende het ontwerpbesluit van de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot
vaststelling van tijdelijke maatregelen ter
vermindering van de vraag naar gas en
elektriciteit en de toegang tot het statuut van
beschermde klant voor huishoudens in het
kader van de energiecrisis

14/12/2022

Inhoud

1	Juridische grondslag	3
2	Algemene opmerking	3
3	Economische context	3
4	Sociale context	5
5	Het statuut van beschermde klant	6
6	Afschaffen van de ingebrekestelling	7
6.1	Operationele risico's.....	7
6.1.1	Heen-en-weer	7
6.1.2	Invorderingskosten	8
6.2	Speciaal geval van huishoudens die worden verwarmd door een collectieve gasketel	8
6.3	Communicatie.....	9
6.4	Omkadering BRUGEL	9
7	Conclusies	10

I Juridische grondslag

Krachtens artikel 30bis, §2 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "elektriciteitsordonnantie") heeft BRUGEL tot taak: "2° op eigen initiatief of op vraag van de minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt". Met het huidige advies voldoen we aan die verplichting.

In een e-mail van 7 december 2022 vroeg de minister bevoegd voor energie- en waterbeleid immers aan BRUGEL om dringend een advies in te dienen over het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van tijdelijke maatregelen ter vermindering van de vraag naar gas en elektriciteit en de toegang tot het statuut van beschermde klant voor huishoudens in het kader van de energiecrisis. De opgegeven termijn was 5 werkdagen.

Dit advies is dus met spoed uitgebracht op verzoek van de minister.

2 Algemene opmerking

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet, zoals alle lidstaten van de Europese Unie, het hoofd bieden aan een uitzonderlijke energiecrisis, die met name te wijten is aan de ongekende stijging van de gas- en elektriciteitsprijzen. Deze situatie zal waarschijnlijk voor veel huishoudens de toegang tot energie in het gedrang brengen, net als de levensvatbaarheid van veel kleine en middelgrote ondernemingen in Brussel. BRUGEL is het dan ook volledig eens met de analyse van de Regering dat er dringend interventie maatregelen moeten worden genomen om de impact van de nadelige gevolgen van deze crisis te beperken. Op basis van deze vaststelling meent BRUGEL dat in het licht van de uitzonderlijke omstandigheden de toepassing van artikel 22 van de elektriciteitsordonnantie gerechtvaardigd lijkt.

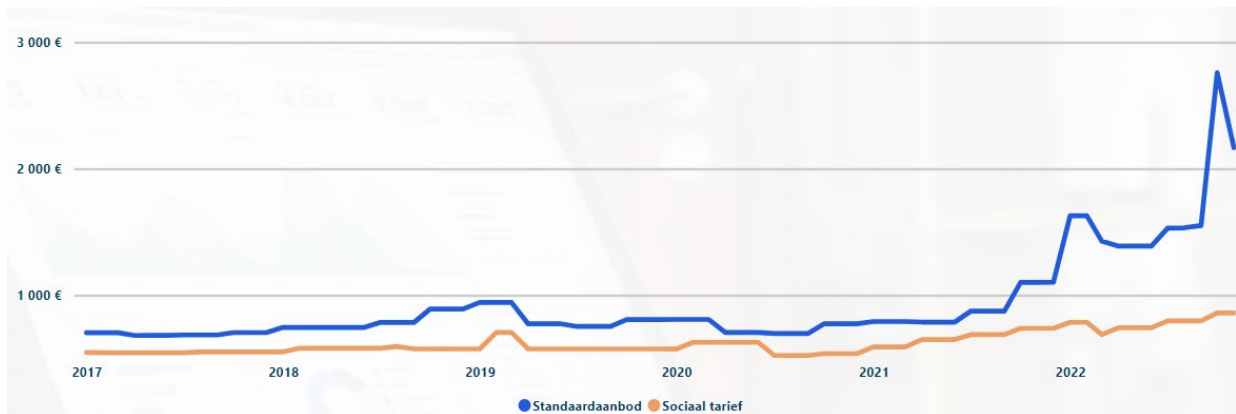
Dit advies gaat in essentie over de maatregel die de voorwaarden voor de toekenning van het statuut van beschermde klant wijzigt en die de ingebrekestelling vervangt door de herinnering.

3 Economische context

Sinds september 2021 wordt de Europese Unie geconfronteerd met een crisis die begon met het post-corona herstel en die werd verzaamd door de oorlog in Oekraïne. De sancties tegen Rusland en de aanvallen op de Nord Stream 1 en 2 pijpleidingen zetten Europa ertoe aan op zoek te gaan naar andere bronnen van gas. Die diversificatie van bevoorradingsbronnen drijft de prijzen ook op.

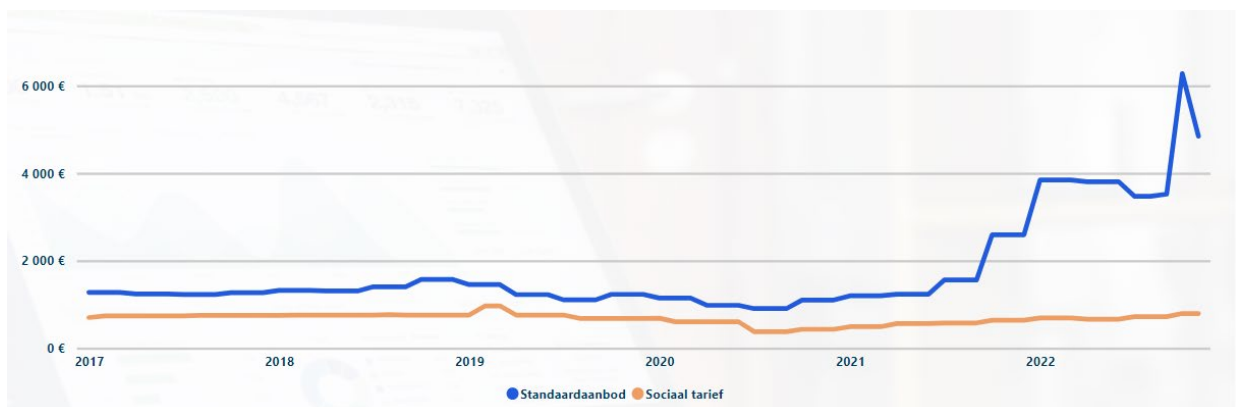
Zowel de gas- als de elektriciteitsprijzen zijn sterk gestegen, wat een directe impact heeft op het financiële evenwicht van huishoudens die geen begunstigen zijn van het specifiek sociaal tarief (SST), en dan meer in het bijzonder degenen die hebben ingetekend op een variabel contract.

Standaardaanbod en sociaal tarief tussen 2017 en 2022 – Elektriciteit ¹

Bron : BRUGEL

Standaardaanbod en sociaal tarief tussen 2017 et 2022 – Gas²

Bron: BRUGEL

Concreet vertaalt de prijsevolutie zich als volgt: voor een gemiddeld verbruik van een huishouden van vier personen³ zal de jaarlijkse gasrekening stijgen van 1.557 euro in september 2021 tot 4.846 euro in november 2022 en voor elektriciteit van 874 euro tot 2.166 euro voor dezelfde periode; zijnde een jaarlijkse stijging voor de beide samen van 4.581 euro.

Hierdoor bedraagt de jaarlijkse gas- en elektriciteitsfactuur voor een huishouden van 4 personen 6.403 euro of 534 euro per maand.

Als we de energie-inspanning analyseren, d.w.z. de verhouding tussen de energie-uitgaven en het inkomen van die huishoudens volgens de door Statbel gepubliceerde decielen van netto belastbare inkomens, bedraagt de energie-inspanning voor een inkomen van 4.704 euro netto, zijnde deciel 9, en een maandelijkse factuur van 534 euro /maand meer dan 11%, d.w.z. boven de drempel van 10% die door de Koning Boudewijnstichting wordt gehanteerd als indicator van energie-armoede⁴.

¹ BRUGEL, [Microsoft Power BI](#)

² BRUGEL, [Microsoft Power BI](#)

³ [Microsoft Power BI](#)- Verbruik van 23.260 kWh gas en 3.500 kWh elektriciteit

⁴ [Barometers van energie- en waterarmoede - Précarité environnement \(precarite-environnement.be\)](#)

Concreet betekent dit dat voor Brusselse huishoudens die niet het specifiek sociaal tarief genieten of geen vast contract hebben, de energie-inspanning meer dan 10% bedraagt tot aan het negende deciel van het netto belastbaar inkomen.

Er bestaan echter grote verschillen binnen elk inkomensniveau, afhankelijk van woonplaats, vervoerwijze en type woning. Met sociaal-fiscale gegevens alleen beschikken we niet over voldoende elementen voor een perfecte targeting. Het is moeilijk om tot fijnmazige gedragsanalyses te komen, en zo bestaat het risico van sommigen te veel te compenseren, en anderen dan weer te weinig. Idealiter zou het mogelijk moeten zijn om degenen van wie de consumptie onder druk staat te beschermen en tegelijkertijd rekening te houden met de capaciteit van de meer welgestelden om zich aan te passen.

Bovendien verwachten verschillende experts dat de gasprijzen nog enkele jaren hoog zullen blijven. Die analyse wordt bevestigd door een studie van The Shift Project, die stelt dat de gasprijzen wereldwijd op het huidige ongekende niveau zullen blijven tot ten minste 2025. Volgens gegevens van Rystad Energy zouden de gasprijzen op dat moment vier keer hoger kunnen liggen dan vóór de crisis. *"In 2023 zullen de prijzen in Europa hoger of minstens even hoog zijn als in 2022."*⁵

4 Sociale context

Op sociaal niveau laten de gevolgen van de energieprijsstijgingen zich rechtstreeks voelen in de financiën van de huishoudens.

Op verzoek van de drie gewestelijke regulatoren leveren de belangrijkste leveranciers ons maandelijks sociale indicatoren⁶. Die maken het mogelijk om de gevolgen van de crisis te volgen sinds januari 2022. We stellen vast dat het aantal afbetalingsplannen voor huishoudens die geen begunstigen zijn van het SST, is gestegen van 2.874 in januari 2022 tot 4.826 in september 2022. Bovendien zijn de maandelijks bedragen die binnen die plannen moeten worden betaald, verhoogd van 107 euro in januari tot 277 euro in september. Als gevolg daarvan is het aantal afbetalingsplannen in acht maanden tijd met 70% toegenomen, terwijl het gemiddelde bedrag dat huishoudens moeten betalen om hun schuld af te lossen is gestegen met 150%.

Bovendien steeg het percentage huishoudens met een variabel contract van 41% in januari tot 48% in september. Die indicator staat toe om het aandeel te meten van de huishoudens dat rechtstreeks wordt getroffen door prijsstijgingen. Van huishoudens met een vast tarief kunnen we aannemen dat ze minder impact ondervinden van de crisis. We herinneren eraan dat de 27% van de huishoudens in Brussel die het specifiek sociaal tarief genieten, zijn ondergebracht bij "vast tarief".

In het licht van die sociale gegevens, gekoppeld aan de inkomens van de Brusselse huishoudens en het bedrag van de energiefactuur, is er alle reden om aan te nemen dat de schadelijke gevolgen van de prijscrisis voor de huishoudens die geen sociaal tarief genieten, alleen maar groter kunnen worden.

---

⁵ [De gascrisis zou in Europa tot minstens 2027 duren \(lemonde.fr\)](https://www.lemonde.fr)

⁶ Gegevens FEBEG, T3

5 Het statuut van beschermde klant

Geconfronteerd met deze energiecrisis hebben de Brusselse overheden beslist om het statuut van beschermde klant te gebruiken als kernmaatregel om de beoogde huishoudens in staat te stellen de gevolgen van deze crisis te boven te komen.

Ter herinnering: dankzij het statuut van beschermde klant kan een huishouden dat wordt geconfronteerd met een invorderingsprocedure bij zijn commerciële leverancier, overstappen naar noodleverancier SIBELGA tegen het sociale tarief, voor een periode van maximaal vijf jaar. Het huishouden is verplicht om bij zijn commerciële leverancier een afbetalingsplan te ondertekenen maar ook om zijn facturen te betalen aan SIBELGA. Het statuut van beschermde klant wordt ofwel automatisch toegekend voor SST-gerechtigden, ofwel via het OCMW na een sociaal onderzoek, ofwel via BRUGEL na controle van het inkomen en de gezinssamenstelling.

Als eerste stap werden in april 2022 bij de wijziging van de gas- en elektriciteitsordonnanties de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het statuut van beschermde klant aangepast aan de nieuwe doelgroep van deze crisis. De inkomensgrenzen zijn verhoogd, zodat bijna 80% van de Brusselse huishoudens beroep kan doen op die maatregel.

Concreet zijn per 1 november 2022 de inkomensgrenzen als volgt:

- voor een huishouden met één inkomen en zonder kinderen bedraagt het 40.052;
- voor een huishouden met twee inkomens en zonder kinderen is dat 56.030 ⁷euro.

Als gevolg van die belangrijke wijziging heeft BRUGEL een groter aantal aanvragen ontvangen, namelijk 150 dossiers in juni en november tegenover 88 in april. Het aantal dossiers dat binnenkomt, blijft echter relatief laag, in het licht van de omvang van de crisis.

Nu de nieuwe inkomensgrenzen een paar maanden operationeel zijn, blijkt dat 23% van de huishoudens die het door BRUGEL toegekende statuut genieten, een inkomen hebben van meer dan 20.000 euro, tegenover 7% in 2021 ⁸. We kunnen dus redelijkerwijs concluderen dat de verhoging van de inkomensgrenzen die de wetgever in april heeft ingevoerd, veel middenklassegezinnen met betalingsproblemen in staat heeft gesteld om een beroep te doen op de maatregel beschermde klant en het sociale tarief.

Ter herinnering: het specifiek sociaal tarief wordt elk kwartaal berekend door de CREG en wordt toegekend aan verschillende categorieën van begunstigen (Leefloon, RVV, IGO, sociale woningen ...)⁹. Als gevolg van de opeenvolgende inkomensbegrenzings bedroeg de jaarlijkse gasfactuur in november 2022 voor een gemiddeld verbruik van een huishouden van 4 personen 790 euro en de elektriciteitsfactuur 859 euro, d.w.z. in totaal 1.648 euro. Zoals eerder al gezegd, bedraagt de gemiddelde factuur tegen het commerciële tarief 6.403 euro, zijnde dus een jaarlijks verschil van 4.755 euro.

Ondanks dit aanzienlijke financiële voordeel blijven de aanvragen bij BRUGEL voor het statuut van beschermde klant beperkt.

Na analyse op het terrein is gebleken dat voor veel huishoudens, die voor het eerst te maken krijgen met een invorderingsprocedure, het wachten op de formele ingebrekestelling om de maatregel te

---

⁷ [Brugel - Wie komt in aanmerking voor het statuut van beschermde klant?](#)

⁸ BRUGEL dashboard beschermde klanten, [Microsoft Power BI](#)

⁹ [Sociaal tarief voor energie | FOD Economie | fgov.be](#)

kunnen genieten veel te lang duurt en mentaal te belastend is. Daarom kiezen ze voor verschillende oplossingen: aanvragen van een afbetalingsplan, gebruik van spaargeld, familiale solidariteit... Allemaal oplossingen die het voordeel van het sociale tarief niet activeren.

6 Afschaffen van de ingebrekestelling

Het ontwerpbesluit dat tijdelijk de toegang tot het statuut van beschermde klant vaststelt zodra de herinnering is verzonden, moet het statuut van beschermde klant aantrekkelijker maken en dus het aantal begunstigden doen stijgen.

Volgens de jaarverslagen van de leveranciers ontvangt 45% van de huishoudens ten minste één herinnering per jaar en krijgt 18% ten minste één ingebrekestelling toegezonden. Het potentiële aantal begunstigden ligt dan ook een stuk hoger. Bovendien is het ontvangen van een herinnering veel minder mentaal belastend voor een huishouden dan een aangetekende ingebrekestelling.

BRUGEL is van mening dat de nieuwe aanpassing van de toekenningsvoorwaarden, in combinatie met de verhoging van de inkomensgrenzen in april 2022, moeten de Brusselaars in staat stellen de crisis door te komen met behoud van de menselijke waardigheid. Bovendien zou het aantal huishoudens dat door SIBELGA tegen het sociale tarief wordt bevoorrad, aanzienlijk moeten toenemen.

Bovendien zal het vervangen van de ingebrekestelling door de herinnering tot gevolg hebben dat het bedrag van de schuld aan de leveranciers wordt beperkt. In haar adviezen en studies heeft BRUGEL gewezen op de noodzaak om te anticiperen op de gevolgen van de stijgende energieschuld voor het huishoudbudget. Door deze huishoudens tijdens de periode van aflossing van de leveranciersschuld het sociale tarief te laten genieten, wordt voorkomen dat de huishoudens terechtkomen in structurele energie-armoede.

Bovendien vergemakkelijkt BRUGEL sinds 2019 het indienen van de aanvraag door toe te staan dat het dossier wordt ingevuld via de website van de regulator en door er een automatische ontvangstbevestiging aan te koppelen.

In deze energiecrisis en gezien de zeer aanzienlijke bedragen die in één keer door de leverancier gefactureerd kunnen worden, moeten huishoudens kunnen rekenen op een gerichte en snelle maatregel. De dienst doet er alles aan om ervoor te zorgen dat de behandeling van een volledig dossier met alle bewijsstukken gemiddeld vier dagen duurt, zodat de klant snel kan overstappen naar SIBELGA. De verwerking van een onvolledig dossier kan vijftien tot dertig dagen in beslag nemen, afhankelijk van de reactiesnelheid van de aanvrager.

6.1 Operationele risico's

De toepassing van de nieuwe maatregel kan tot twee grote moeilijkheden leiden: heen en weer gestuurd worden tussen de leverancier en SIBELGA en het onbegrip van de klant wanneer de kosten van een ingebrekestelling worden aangerekend.

6.1.1 Heen-en-weer

Als een huishouden overschakelt van de leverancier naar SIBELGA op basis van alleen een herinnering kan dit leiden tot pingpongspelletjes tussen de twee spelers. Een klant zou immers het statuut kunnen krijgen ongeacht het bedrag van zijn schuld. Indien dit laatste bedrag zeer redelijk is en het gevolg is van

een vertraging in een voorschotfactuur, zou dit kunnen worden gewist na het verzenden van de regularisatiefactuur van de klant.

Concreet betekent dit dat de leverancier de rekening van de klant "afsluit" zodra hij weet dat SIBELGA de zaak heeft opgepikt. De leverancier stuurt de klant een afrekeningsfactuur op basis van een geschatte meterstand. Als de afrekeningsfactuur positief is, kan dit de rekening van de klant weer positief maken en zo de toekenning ongedaan maken bij gebrek aan schulden.

Die overdrachtsoperaties van klanten tussen de leverancier en SIBELGA vragen om een aantal menselijke en procesmatige ingrepen. Zulke interacties blijven dus best beperkt.

BRUGEL stelt dan ook voor om niet continu alle informatie uit te wisselen. Ze acht het beter dat de leveranciers en SIBELGA om de zes maanden informatie uitwisselen over beschermde klanten, zoals dat gebeurt bij de controle van de afbetalingsplannen. Die procedure maakt het bovendien mogelijk een nauwkeurig kader vast te stellen voor de termijnen tussen de verzending door SIBELGA van de controledossiers en het oppikken van de kwesties door de leverancier.

6.1.2. Invorderingskosten

Het indienen van een aanvraag voor beschermde klant na een herinnering, kan eventueel pas worden afgerond nadat de leverancier al een ingebrekestelling heeft gestuurd en 15 euro kosten heeft aangerekend.

Concreet: een klant dient bij BRUGEL een aanvraag in voor het statuut. Aangezien het dossier onvolledig is, kan de procedure meerdere dagen duren. Na toekenning van het statuut brengt BRUGEL de begunstigde op de hoogte en stuurt ze zijn naam door naar SIBELGA. Na controle neemt SIBELGA de zaak over en informeert de leverancier. De invorderingsprocedure bij de leverancier heeft intussen zijn proces doorlopen; de klant kan inmiddels heel goed al een ingebrekestelling hebben ontvangen.

BRUGEL is van mening dat de leverancier de invorderingsprocedure kan voortzetten indien de klant er geen betalingsregeling mee heeft getroffen. Het statuut van beschermde klant ontslaat de klant niet van de verplichting zijn schuld te vereffenen t.a.v. zijn commerciële leverancier.

6.2 Speciaal geval van huishoudens die worden verwarmd door een collectieve gasketel

Het huidige kader van het bijzondere sociale tarief staat niet toe dat huishoudens die door een collectieve gasketel worden bevoorrad, van deze maatregel profiteren, ook al voldoen zij aan de voorwaarden om in aanmerking te komen.

Concreet betekent dit dat het gasverbruik van deze huishoudens, die een leefloon, een werkloosheidsuitkering of een ziekenfondsuitkering ontvangen, door de beheerder van het gebouw of de mede-eigenaar tegen het commerciële tarief worden gefactureerd. Deze situatie confronteert deze huishoudens met grote financiële problemen en niet-betaling/moeilijkheden bij het betalen van hun gaskosten.

De Koning Boudewijnstichting had in 2021 in haar aanbevelingen "versterking van het sociale tarief"¹⁰ voorrang gegeven aan de aanbeveling betreffende de uitbreiding van de toekenningsvoorwaarden voor

---

¹⁰ [PUB2021_3818_RenforcerTarifSocialEnergie \(kbs-frb.be\)](https://pub2021_3818_RenforcerTarifSocialEnergie(kbs-frb.be))

gemeenschappelijke verwarmingsketels, ongeacht het type woning. In de werkzaamheden werd een financiële compensatie aanbevolen om deze huishoudens in aanmerking te laten komen voor de sociale maatregel.

In dit stadium is er geen vooruitgang geboekt.

In de context van de huidige crisis en gezien de specifieke situatie in Brussel, het aantal gebouwen met collectieve verwarmingsketels en het belang van de huishoudens die van de BIM profiteren, zou het derhalve passend kunnen zijn deze huishoudens in aanmerking te laten komen voor de gewestelijke bescherming en het sociale tarief.

6.3 Communicatie

Omwille van de prijscrisis zal BRUGEL in eerste instantie in december 2022 en januari 2023 een communicatiecampagne voeren over de maatregelen die zowel door de federale regering als door het Gewest werden genomen als antwoord op deze crisis. Deze campagne zal gematerialiseerd worden door de productie van een korte/interactieve video. zijn. De gebruikte distributiekanaal zijn de sociale media. De feedback van het communicatiebureau over dit type campagnes is heel erg goed.

In een tweede fase zal BRUGEL, samen met Leefmilieu Brussel en de GGC, in maart 2023 een grote communicatiecampagne voeren over de gewestelijke maatregelen die werden genomen om de crisis aan te pakken (sociaal en energie). Voor deze communicatie-actie zullen verschillende kanalen worden gebruikt: het opzetten van een gemeenschappelijke informatiewebsite voor de drie organisaties, affiches, sociale media ...

Deze campagne moet de bekendheid van het statuut van via BRUGEL beschermde klant vergroten en zo het aantal aanvragen verhogen.

6.4 Omkadering BRUGEL

In het kader van de uitvoering van de maatregel op basis van een herinnering en zoals hierboven vermeld, zou het aantal aanvragen voor het statuut moeten toenemen. In dit stadium is het echter moeilijk om het aantal nieuwe inkomende dossiers in te schatten. Ook de ontwikkeling van de gas- en elektriciteitsprijzen in de komende maanden is een factor die het aantal aanvragen kan beïnvloeden.

Om haar opdracht uit te voeren, beschikt BRUGEL momenteel over 1 en ½ VTE. Om de waarschijnlijke toestroom van dossiers in het tweede kwartaal van 2023 zo goed mogelijk op te vangen, kan een tijdelijke versterking nodig zijn van de dienst met 3 of 4 VTE's met een contract van bepaalde duur. Het budget voor de aanwerving van dit personeel kon niet worden voorzien, aangezien de maatregel nog maar net de studiefase is ingegaan. Dit moet echter worden gecompenseerd door een extra dotatie van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die kan variëren van 50.000 tot 200.000 euro per jaar.

We merken voorts op dat de toename van het aantal dossiers tot gevolg heeft dat er meer complexe dossiers zullen zijn met atypische situaties en dat de behandeling van die dossiers dus aanzienlijk meer tijd in beslag neemt.

7 Conclusies

BRUGEL is ervan overtuigd dat dit ontwerpbesluit over de vereenvoudiging van de toegang tot het statuut van beschermde klant op basis van enkel een herinnering, in de context van de huidige crisis een aanzienlijke stap vooruit is in de strijd tegen de gevolgen van deze prijscrisis.

Die gerichte en passende maatregel moet een aanzienlijk aantal huishoudens uit de middenklasse die geen federaal sociaal tarief ontvangen, in staat stellen de crisis te doorstaan met behoud van hun menselijke waardigheid.

Wil de maatregel snel vruchten afwerpen, dan moet hij gepaard gaan met een doeltreffende communicatie in het hele Brusselse Gewest, en met de inzet van alle betrokken actoren, namelijk de leveranciers, SIBELGA, het OCMW, de sociale actoren en de regulator.

BRUGEL, als kanaal voor de toekenning van de maatregel, zal alles in het werk stellen om de toegang tot de maatregel te vergemakkelijken, zowel via tijdige doelgerichte communicatiecampagnes als door het versterken van haar operationele teams en een goede communicatie met alle betrokken actoren.

* *

*